

İŞ BIRAKMANIN HUKUKİ YÖNÜ

Hekimlerin yaşadığı ve bir bütün olarak sağlık hizmetinde yaşanan sorunların çözümünü talep etmek amacıyla 15 Aralık 2021 tarihinde bir günlük iş bırakma kararı sendika ve meslek örgütleri tarafından açıklanmıştır.

Bu eylem Anayasayla güvence altına alınan demokratik bir haktır.

Ülkemizde de geçerli olan **Kamu Hizmetinde Örgütlenme Hakkının Korunması ve İstihdam Koşullarının Belirlenmesi Yöntemlerine İlişkin Sözleşme**'nin "Örgütlenme Hakkının Korunması" başlıklı 4. maddesine göre; "***Bir kamu görevlisini, bir kamu görevlileri örgütüne üyeliği veya böyle bir örgütün normal faaliyetlerine katılması nedenleriyle işten çıkarmak veya ona zarar vermek***" sözleşmeye aykırıdır. Ayrıca Anayasanın 26. ve 51. maddeleriyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10. ve 11. maddelerinde ifade ve örgütlenme özgürlüğü güvence altına alınmıştır.

Bütün bu düzenlemeler dikkate alınarak verilen ve bir kısmı aşağıda paylaşılan yargı kararlarıyla da ifade ve örgütlenme hakkı korunmuştur.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi; bağlı bulunduğu sendikanın protesto amaçlı düzenlediği bir günlük eyleme kayıtlı kamu görevlileri hakkında verilen uyarı cezasını ceza çok küçük olsa da, sendika üyelerini çıkarlarını korumak için meşru grev ya da eylem günlerine katılmaktan vazgeçirecek bir nitelik taşıdığı "acil bir sosyal ihtiyaca" tekabül etmediği, "demokratik bir toplumda gerekli" olmadığı sonucuna varmış; AİHS'nin 11. maddesi anlamında gösteri yapma özgürlüğünün etkili bir şekilde kullanma haklarının orantısız olarak çiğnendiğini belirlemiştir. (**Kaya ve Seyhan/Türkiye Davası - Başvuru No: 30946/04**)

Anayasa Mahkemesi "...bir günlük iş bırakma eylemi şeklinde gerçekleştirilen sendikal faaliyetin amacının, oluşturulacak toplumsal bir rahatsızlık ile idare nezdinde farkındalık yaratmak olduğu dolayısıyla toplumsal işleyişi önemli ölçüde bozmadığı takdirde birtakım rahatsızlıklara katlanmak gerektiği göz önünde bulundurulmalıdır." gerekçesiyle iş bırakma meşruluğuna vurgu yapmıştır. (**İsmail Aslan ve Diğerleri Başvuru No:2013/7197**)

Danıştay 12. Daire 27.01.20216 tarihli kararında "*demokratik bir tepkinin tezahürü amacıyla gerçekleştiği ve eylemin yapıldığı tarihte kendisi sendika üyesi olmasa da, sendikal faaliyet kapsamında katıldığı 1 gün iş bırakma eylemi sebebiyle göreve gelmemiş olmasının disiplin cezası ile cezalandırılması yoluna gidilmesi halinde yasalarla tanınan demokratik bir hakkın kullanımının caydırılmasına neden olunacağı*" belirlemesi ile kamu görevlisi hakkında verilen disiplin cezasının yerinde olmadığına hükmetmiştir. (**Danıştay 12.Daire 2012/10016 E., 2016/269 K.sayılı kararı**)

Kamu Denetçiliği Kurumu da 25.02.2016 tarihli tavsiye kararında; Örgütsel bir uyarı mahiyetinde tüm Türkiye'de iş bırakma eyleminde katılan kamu personeline verilen disiplin cezasının hukuka aykırı olduğunu belirleyerek işlem tarihi itibarıyla bu işlemleri yapan sıralı amirlerin hatalı davrandığını bu hatanın tekrarlanmaması adına soruşturmacı olarak görevlendirilecek kamu görevlilerine eğitim verilmesi ve gerekli önlemlerin alınması konusunda idareye tavsiyede bulunmuştur.

Sonuç olarak, çalışanların sosyal ve mali haklarını korumak amacıyla örgütsel bir uyarı mahiyetindeki iş bırakma eylemi meşrudur ve söz konusu faaliyete katılım nedeniyle hiç kimse cezalandırılmaz.